

SVETOVÝ ANTIDOPINGOVÝ KÓDEX 2021

A ZOZNAM ZAKÁZANÝCH LÁTOK A METÓD 2021 - SÚHRN HLAVNÝCH ZMIEN

■ ZUZANA JEŽÍKOVÁ

Svetový antidopingový kódex 2021 (ďalej len „Kódex“), ktorý nadobudne platnosť 1. januára 2021 nahrádza verziu z roku 2015. Kódex spolu s ôsmimi medzinárodnými normami chráni právo športovcov na čistý šport a zabezpečuje jednotné pravidlá pre všetkých na celosvetovej úrovni. Športovci, tréneri, administratívni pracovníci, rodičia, odborná verejnosť a všetci ostatní zo športového hnutia by sa mali s týmito zmenami oboznámiť, keďže je ich povinnosťou konať v súlade s antidopingovými pravidlami, ktoré stanovuje Kódex a medzinárodné antidopingové normy. Antidopingová agentúra SR (SADA) preto predkladá stručný prehľad o najdôležitejších zmenách v inovovanom Kódexe a pridružených dokumentoch.

Svetový antidopingový kódex – čo to je a na čo slúži?

Kódex je dokument, ktorý slúži celosvetovo ako hlavný pilier v rámci boja proti dopingu v športe. Popri Kódexe existuje ešte osem medzinárodných noriem, pričom každá podrobne popisuje technické detaily pre špecifické odvetvia antidopingu. Tieto dokumenty sú pravidelne aktualizované s cieľom neustáleho riešenia nových výziev v rámci antidopingu a vylepšovania interných postupov. Kódex 2021 nadobudne platnosť 1. januára 2021 a týka sa každého, kto je signatárom Svetovej antidopingovej agentúry (WADA).

Novinky v Kódexe 2021

Pod pojmom „doping“ rozumieme porušenie jedného alebo viacerých antidopingových pravidiel (ADRV). Účelom článku Kódexu, ktorý definuje

porušenia antidopingových pravidiel je podrobná špecifikácia okolností a správania, ktoré môžu byť príčinou. V Kódexe 2021 pribudlo **nové** jedenáste **porušenie antidopingového pravidla (ADRV)**, ktoré súvisí s takým konaním športovca alebo inej osoby, ktorého cieľom je odrazenie „informátora“ od nahlásenia dopingovej aktivity príslušným autoritám. Toto nové porušenie vzniklo na ochranu informátorov, aby im zabezpečilo lepšiu ochranu a uplatňuje sa v prípade, že sa informátorovi niekto vyhráza alebo ho zastrašuje. Rovnako tak v prípade, že sa chce pomstiť za nahlásenie doping. Antidopingovej agentúre SR (SADA) je možné nahlásiť porušenie antidopingových pravidiel zaslaním písomného podnetu na: podnetypsc@antidoping.sk.

Zoznam zakázaných látok 2021 stanovuje aj skupinu **nelegálnych látok**, ktoré **sa zneužívajú** v spoločnosti, tzv. „rekreačné drogy“, ako napr. marihuana a kokaín. Často sa vyskytujú aj v športových komunitách, aj keď hlavným cieľom nemusí byť zvýšenie športovej aktivity. Značná časť dĺžky sankcie môže byť skrátená v prípade, že sa tieto látky detegujú u športovcov pri súťaži, zároveň však musí byť potvrdené, že požitie takejto látky bolo mimo súťaže a nesúviselo so zvýšením športového výkonu. Následne sa môže sankcia ešte viac znížiť v prípade, že športovec úspešne absolvuje program na liečbu závislosti od zneužívaných látok, ktorý schválila antidopingová organizácia zodpovedná za nakladanie s výsledkami.

Novou povinnosťou športovca je zverejniť na

základe požiadavky príslušnej antidopingovej organizácie identifikačné údaje svojho podporného personálu.

Nové medzinárodné normy

1. Medzinárodná norma pre vzdelávanie definuje požiadavky na vzdelávanie v oblasti antidopingu, ktoré sú adresované športovým organizáciám a vládnomu sektoru. Podľa Zákona o športe zodpovedné uznané národné športové zväzy a uznané národné športové organizácie na Slovensku majú povinnosť poskytovať vzdelávanie v oblasti antidopingu svojim členom. Príčom SADA je jediná odborná autorita, ktorá má v gescii zodpovednosť za tvorbu obsahu a poskytovanie vzdelávania športovým a iným subjektom v oblasti antidopingu na Slovensku.

2. Medzinárodná norma pre správu výsledkov stanovuje nevyhnutné postupy pre spravodlivý proces, kam patrí aj právo športovca na verejnú pojednávajú. Najdôležitejšou zmenou je teda zriadenie nových finančne aj inštitucionálne nezávislých komisií pre konanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel. Členovia komisií budú odborníci s expertízou v právnych, prírodných, medicínskych, farmaceutických alebo športových vedách a nebude už potrebné, aby každý jeden národný športový zväz hľadal takto špecializovaných odborníkov do svojich antidopingových komisií. Pojednávanie, ako aj výberové konanie jednotlivých členov bude verejné, čím bude dosiahnutá celková transparentnosť.

Zmeny v existujúcich porušeníach antidopingových pravidiel

1. Pokus o zámernú spoluúčasť pri porušovaní antidopingového pravidla resp. krytie „páchatela“. Dĺžka sankcie za takéto správanie začína na dvoch rokoch a môže sa vyšplhať až k doživotnému zákazu.

2. Manipulácia v zmysle zapojenia sa do podvodného konania (napr. falšovanie dokumentov) počas správy výsledkov pri hodnotení porušenia antidopingového pravidla bude považovaná za samostatný priestupok, pričom môže dôjsť k udeleniu ďalšej sankcie.

Iné sankcie, opätovne zavedené v prípade vážnych okolností

Zákaz činnosti môže byť v niektorých prípadoch predĺžený o ďalšie dva roky, napr. požitie viacerých zakázaných látok naraz. Dĺžka **sankcie týkajúcej sa správy výsledkov** sa môže skrátiť zo štyroch a viac rokov o jeden rok v prípade, ak dotknutá osoba prizná porušenie antidopingového pravidla a sankciu prijme do 20 dní.

Nové definície v Kódexe umožnia lepšiu flexibilitu v prípade sankcií za porušenie antidopingového pravidla. Jedná sa napr. o upustenie od zverejňovania sankcie. **Chránená osoba**: táto definícia bude platiť v prípade mladých športovcov (menej

ako 16 resp. 18 rokov, podľa okolností) alebo v prípade športovcov nespôsobilých na právne úkony (mentálne znevýhodnenie). **Rekreačný športovec**: športovec, ktorý je členom konkrétnej národnej športovej organizácie, avšak na základe svojho výkonu nepatrí medzi športovcov na medzinárodnej alebo národnej úrovni (v prípade sankcií).

Podľa novej **upravenej definície** začína **súťažné obdobie** v súvislosti s odberom vzoriek športovca o 23:59 v deň pred začiatkom súťaže, ktorej sa plánuje zúčastniť a trvá až do konca tejto súťaže.

Navyše vznikol ešte **Zákon o antidopingových právach športovcov**, ktorý bol vypracovaný po rozsiahlych konzultáciách so športovcami a stanovuje jasné a univerzálne uplatniteľné práva športovcov v rámci antidopingu. Okrem iného uvádza, že športovec má právo absolvovať antidopingové vzdelávanie. Tento však nie je právnym dokumentom, zákonné práva športovcov v súvislosti s antidopingom sú iba tie, ktoré upravuje Kódex a medzinárodné normy. Tento „zákon“ sa skladá z dvoch častí. Prvá časť poukazuje na práva, ktoré sa nachádzajú v Kódexe a medzinárodných normách, kým druhá časť uvádza práva, ktoré športovci odporúčajú, aby antidopingové organizácie prijali do svojich osvedčených postupov.

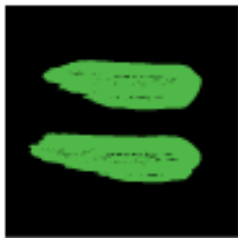
Zoznam zakázaných látok – čo to je a na čo slúži?

Antidopingová agentúra Slovenskej republiky (SADA) ako národná antidopingová organizácia, v súlade so znením Svetového antidopingového kódexu WADA, Medzinárodného dohovoru proti dopingovému športu UNESCO a Dohovoru proti dopingovému športu Rady Európy

zverejňuje Zoznam zakázaných látok. Zoznam definuje látky a metódy, ktoré sú: zakázané trvalo (počas aj mimo súťaže), zakázané iba počas súťaže alebo zakázané v určitých športoch. Zoznam však nie je konečný, t. j. väčšina skupín obsahuje iba príklady zakázaných látok. Preto látky s o b d o b n ý m i

chemickými štruktúrami alebo biologickými účinkami ako tie, ktoré uvádza Zoznam sú taktiež zakázané. Súčasťou Zoznamu zakázaných látok a metód je aj Monitorovací program - látky, ktoré nie sú zakázané, WADA len monitoruje ich prítomnosť v biologických vzorkách. **Zoznam zakázaných látok a metód je záväzný počas celého roka pre všetky športy.**

Nový Zoznam zakázaných látok a metód publikuje WADA každoročne v októbri, aby tak poskytla čas športovcom na národnej/medzinárodnej úrovni, ako aj ich trénerom, lekárom alebo fyzioterapeutom oboznámiť sa s prípadnými zmenami pred novým

**WORLD
ANTI-DOPING
AGENCY**
play true

rokom. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky vydáva vyhlášku, ktorou sa ustanovuje zoznam zakázaných látok a zakázaných metód na účely dopingu v športe.

Novinky v Zozname 2021

Zmeny v jednotlivých skupinách zakázaných látok a metód sa týkajú viacerých skupín. V skratke zhrnieme niektoré z nich. **Skupina S2:** Inhibítory signalizácie TGF- β sú v novom Zozname uvádzané celým názvom: Inhibítory signalizácie transformačného rastového faktora beta (TGF- β). K stabilizátorom hypoxiou indukovateľných faktorov (HIF) bol ako príklad pridaný **IOX2**. **Skupina S3:** Inhalačne podaný **vilanterol** (antiastmatikum) bude povolený do maximálnej odporúčanej dennej dávky 25 μ g za 24 hodín. K tejto skupine zakázaných látok boli pridané ďalšie 2 príklady: **arformoterol a levosalbutamol**. Ich užívanie je trvalo zakázané a nevzťahujú sa na ne žiadne denné povolené dávky ani prahové hodnoty v moči. **Skupina S4:** Podskupiny 4.2 a 4.3 sa zlúčili a v novom Zozname majú názov Antiestrogénne látky [antiestrogény a selektívne modulátory estrogénových receptorov (SERM)]. **Skupina S5:** Výnimka týkajúca sa oftalmologického podania inhibítorov karboanhydrázy (napr. dorzolamid, brinzolamid) v novom Zozname objasňuje, že ide o „topické oftalmologické podanie“. Podskupina M2.2: (podávanie intravenózných infúzií

a/alebo injekcií v objeme viac ako 100 ml počas 12 hodín) sa mení z nešpecifikovanej na špecifikovanú metódu. **Skupina S6:** K výnimkám z použitia -derivátom imidazolu na dermatologické, nazálne alebo oftalmologické použitie sa pridali príklady: **brimonidín, klonazolín, fenoxazolín, indanazolín, nafazolín, oxymetazolín a xylometazolín**. **S9 skupina:** Do tejto skupiny sa pridali ďalšie príklady glukokortikoidov: **beklometazón, ciklezonid, fluokortolón, flunizolid, mometazón**. **Skupina P1:** Ako ďalší príklad zakázanej látky bol pridaný **nebivolol**. Monitorovací program: Pre lepší odhad terapeutického použitia vs. zneužívania salmeterolu a vilanterolu sa budú v moči monitorovať aj ich podprahové hladiny.

Záver

Cieľom tohto krátkeho zhrnutia je informovať športovcov, odbornú verejnosť a všetkých, ktorých tieto

informácie zaujímajú o najdôležitejších zmenách vo Svetovom antidopingovom kódexe a v Zozname zakázaných látok, ktoré vstúpia do platnosti od 1. januára 2021.

V prípade záujmu o komplexné znenie si treba prečítať aktuálny Svetový antidopingový kódex resp. Zoznam zakázaných látok a metód, ktoré sú zatiaľ dostupné v anglickom jazyku na stránke Svetovej antidopingovej agentúry - WADA a budú začiatkom roka 2021 zverejnené na stránke www.antidoping.sk aj v slovenskom jazyku.

